

لاوازا چاندنی تیریا خەلکی یە و نە پویتەدانا حکومەتی

ئەندازیا: نەجم الدین نێرەهی

ل دەسپیکا ژيانا مروفی ل سەر روویی عەردی پویتەکی زور ب چاندنی هاتیە دان و چاندن ب ژیانێقە هاتیە گریدان و تا نوکە ژێ ئەف چەندە بەردەوامە ل سەرانیسەری جیھانی، هەرچەندە کۆ زور مللەت هەنە نوکە بەلکی نە ل سەر حسابا چاندنی بژین، یان هەرۆکی بیژین ب ریکا پیشەسازی یان ب سامانی خۆ بژین، بەس ئەقە هەمی ب دەمیقە دەیتە گریدان، چنکۆ تو چەند دەولەتەکا پیشەساز بی یان تە سامانەکی وەکی ئەفتی هەبیت ئەگەر تە ریک نەبن ب فروشی یان رەوانەیی دەولەتین دی بکەیی بۆ پیکگوهرینا وی ب تشتەکی دی ئەقە تۆ توشی ئابورەکی ترسناک بووی و ژیان دێ یا ب زەحمەت بیت ل وی دەمی، بەلێ چاندن نە وەسایە ئەگەر تە چەند ریکر هەبیت، چنکۆ تە ئاخا خو یا هەیی و ئاخەکا زێرینە و دەمینیت لایین زەحمەتی کۆ پیقە ببەیی تا بشیی ببیە خودان بەرھەم و ژیان دێ ب ریفە چیت. بۆ نمونە ل سالین (۱۹۹۱-۱۹۹۷) ئی هەمی دەرگە ل کوردستان هاتبوونە گرتن و ئەو تشتی بۆ ژيانا روزانە دقیان نەدھاتن و ژبلی ئەگەریین سیاسی و ب چەندین رەخاڤە زولم ل مللەتی مە دھاتە کرن، بەس ل قێرە خەلکی دەست ب چاندنەکا بەرفرەه کر و حەتا سەریین

زوربەیا وان مەعاشەک یی هەیی و بۆ دقەتیت و یی تیرە. لئ ل قێرە جەیی حیثەتییی یە کۆ خۆ ئەو کەسین د گوتنی جوتیار و رەزقان ژێ کۆ پیشخەریین قی کاری بوون کاری خۆ ناکەن و دەست ژێ بەردایە. جوتیار دبیژیت ئەو گەنم و جەھی ئەز بەرھەم دئینم هەمی بەس حەقی وی گازویلا تەرەکتور دسوژیت بۆ جوتکرانی ناکەت و ژ بلی مەسرهفین دی و رەزقان دبیژیت ئەز چەند رەزی خۆ بەرھەم بینم نە سیڤ و ھنار و تری و هتد ب قیمەتەکا وەسا دچن ئەز ل وی وەختی ب فروشم کۆ مەسرهفا کاری من دەرینییت و

گراژی کرە دەخل و جەه و نوک و هتد تا بشیت ژيانا خۆ ببەتە سەری و زور زەحمەت پیقە دبر و ب شەف و روزان کاردکر و ب قی کاری ژێ یی دلشاد بوو. راستە زور زەحمەت پیقە دبر بەس قەدری وی بەرھەمی ژێ دزانی و هەمی خەلکی کاردکر و پیقە هاتبوونە گریدان و لومەیی کاری نەبوو، لئ نھال کوردستان ئەو نەمایە و کەس پویتەیی ب چاندنی نادەت و ماینە ب هیقی ئەرزاقیقە و ھەر تشتەکی بقییت یی د بازاریدا هەیی و بۆ وی نە گرنگە کۆ یی گران بیت یان ئەرزان بیت یان ژ کیقە و یی کەنگی بیت، چنکۆ

ل قیره پیدقیه حکومت سیستمه کئی نوو دانیت بۆ هاریکاریا خه لکی ژ لایی چاندنیقه و بهری خه لکه کئی بده ته به ره می خومالی وه ک گوته ک کوردی هه یه دبیزیت (که سی منو دهستی منو) و پشته قان بیت بۆ پیشقه برنا که رتی چاندنی و مروف بی به ره ف بیت بۆ هر داهاته کئی نه ک نه گهر ده رگه هین سنوری هه بن تشت ژ ی هه بیت، به لی گا فا هاتنه گرتن نه زمه ل بازاری چی ببیت و بۆ خودان که سین کۆ ل قان ده لیقا دگهرن لی بهیت.

ناهیلیت سه ح که ته دیمین وان و ژبلی خوشی و تاما وان کۆ ته لیس دکه تن (۱۵-۲۰) کیلویان ب (۱۵۰۰) دیناران ب فروشن به رامبه ر کیلویه کا سیقین ئیرانی و سوری کۆ کیلویه کا وان ژ ی ب (۱۵۰۰) دینارایه. نه گهر نه ف سیقه ل کارگه هین خومالی بهینه عومبارکرن، ل ده می پیدقی کۆ نه ف به ره مه کیم دبیت ژنوی بینه بازاری و بلا کیلو ب (۵۰۰-۷۵۰) دیناران بیت نه ک سیقین سوری و ئیرانی کۆ ب سالان دیمینه د عومباراندا و چ تام و مفا لی نامینیت و کیلو ب (۱۵۰۰-۲۰۰۰) بیت .

حه قی ته لیسه کئی سیقین من نه ز نه شیم کیلویه کا سیقین ئیرانی یان سوری بی بکرم و نه من چ جهه نه ز راکه م تا پاشی ب فروشم و مه جبورم ب نه رزانی ب فروشم نه کۆ دئ رزن و یان مینته ل جهی خۆ. ل قیره ژنوی حکومت به رپرسه ژ فی چه ندئ، چنکۆ نه گهر هاریکاریا جوتیاری بکه ت ب لایی گازی و کرینا به ره می ژ جوتیاران ب قیمه ته ک ناقجی و نه گهر کارگه هان قه که ت بۆ عومبارکنا به ره مین وه کی سیقان و جورین دی کۆ ل ده می پیدقی بینه بازاری و ب فروشیت، نه ک ته لیسین سیقا خومالی کۆ مروف دل